

Alle har **krav** på ein stad å sove

Etter § 27 i sosialtenestelova pliktar kommunen å finne mellombels bustadtilbod til dei som ikkje klarer det sjølv. Dette inneber at Nav-kontoret må skaffe eit konkret husvære.

Kapasiteten er ikkje god nok

Det er kommunen som har ansvaret for å ha nok og varierte mellombels bustader tilgjengelege. Det har dei ikkje alltid, viser ei kartlegging Fylkesmannen i Hordaland gjorde ved Nav-kontora i fylket hausten 2013. Då kan det vere ei svært vanskeleg oppgåve for Nav å skaffe husvære på kort varsel.

Ikkje berre skal det vere ein bustad, men han skal også vere tilpassa han eller ho som ber om hjelp. Det kan vere barnefamiliar, einslege, rusmisbrukarar eller personar med psykiske problem.

Personar med rusproblem og psykiske problem kan ikkje alltid klare seg utan buoppfølging. Då har dei krav på slik oppfølging.

Å finne bustad som passar dei som treng det, er difor ikkje lett. Sosialtenestelova krev likevel at Nav skal skaffe mellombels husvære til dei som står utan tak over hovudet. Ikkje alle kommunar i Hordaland har kapasitet nok.

Nokre få av brukarane ved Nav har så trugande åtfærd at dei blir nekta plass dei fleste stader. Dei endar gjerne på hospits, sjølv om dette ofte ikkje er tilpassa behovet mange av dei har for å bli følgde tett opp. Nav må uansett skaffe desse eit mellombels husvære når dei ikkje har ein stad å bu. Somme Nav-kontor har i slike tilfelle hatt som praksis å innvilge pengar på kontant-kort for at brukaren skal ordne seg

husvære sjølv. Gjennom klagesakshandsaming har Fylkesmannen slått fast at slik praksis ikkje er lovleg.

Svar frå alle

I kartlegginga av kva praksis Nav-kontora følgjer når dei behandlar søknader om mellombels husvære, stilte fylkesmannen ti spørsmål og fekk svar frå alle kommunane. Dei ti spørsmåla handla om desse temaa: vedtak, kapasitet, kva type mellombels husvære nyttar Nav, kvalitetsvurdering, varigheit, opphald i annan kommune, kven er brukarane av mellombels husvære, kva flytta dei til etter opphaldet, behovsvurdering og vurdering av eigen praksis. I tillegg

hadde Fylkesmannen tilsyn ved tre Nav-kontor.

Kommunane fortalde at dei fatta 689 slike vedtak i første halvår 2013, og Bergen fatta 76 prosent av desse. I alt 14 av 33 kommunar fatta ikkje nokon slike vedtak.

Nav-kontora

fortel at blant dei huslause som søker om hjelp, er nesten alle vaksne menn med rusproblem. Svara fortel dessutan at dei fleste har fleire sosiale problem, og at dei har psykiske vanskar. Berre ein svært liten del av dei som ber Nav om hjelp, er barnefamiliar. Nav har praksis for å prioritere barnefamiliane til rusfrie overnattingsstader.

Mange Nav-kontor melder at brukarane takkar nei når dei får tilbod om opphald på hospits. Dei forklarar dette med at dei ikkje vil bu der på grunn av andre bebuarar som rusar seg, og fordi dei fryktar vald og kriminalitet. I staden vil dei halde fram med å bu hjå slekt og vener. Heller ikkje

rusavhengige ønskjer å overnatte på same staden som andre som rusar seg. Hospits er i ein slik situasjon ikkje eit tilbod som kan seiast å vera tilpassa behovet.

Fleire Nav-kontor melder at dei bruker tid på å overtale utleigarar til å ta imot Nav sine brukarar. Mange utleigarar vil helst ikkje ta inn dei som kjem frå Nav, av omsyn til andre gjester eller på grunn av dårlege erfaringar.

Tilbodet er blitt betre

Etter vår erfaring klarer Nav-kontora stort sett å skaffe tak over hovudet til dei som står utan, og den bygningsmessige kvaliteten på tilbodet er blitt betre. Men det er likevel behov for fleire bustadtilbod med tett buoppfølging. Kommunane vel som oftast å kjøpe desse tenestene frå private tilbydarar. Fylkesmannen i Hordaland meiner at store kommunar bør vurdere å etablere eigne tiltak som møter behovet for tett buoppfølging.

Det eigentlege problemet

Nav-kontora klarer ikkje å setje i verk tiltak for å sikre overgang til varig bustad fort nok. Nær ein tredel av opphalda i kartlegginga vår var på meir enn tre månader i mellombels husvære.

Ikkje alle rusmisbrukarar og psykisk sjuke meistarar å bu i ordinære leigeforhold. Mangelen på tilrettelagde varige bustader er eit stort problem, og dette gir igjen press på dei mellombels husværa.

Fylkesmannen meiner derfor at kommune og stat må styrkje innsatsen for å skaffe utleigebustader til vanskelegstilte.

Sosialtenestelova krev likevel at Nav skal skaffe mellombels husvære til dei som står utan tak over hovudet.”